

Projekt

Druk NR 198/25

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W CZAPLINKU**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

Na podstawie art. art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151; M. P. z 2024 r. poz. 93 oraz z 2025 r. poz. 118) i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z 2022r. poz. 2600), Rada Miejska w Czaplinku uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026r.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Czaplinku
z dnia 30 grudnia 2025 r.
Zalacznik1.pdf

2025

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

DLA GMINY CZAPLINEK
NA LATA 2026-2029

wraz z diagnozą problemów społecznych

CZAPLINEK

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	3
Wprowadzenie.....	4
Uzasadnienie wprowadzenia Programu.....	7
Podstawy prawne opracowania Programu.....	10
Charakterystyka gminy Czaplinek.....	11
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	12
Problem uzależnień w Gminie.....	14
Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	15
Rynek alkoholowy w gminie Czaplinek.....	22
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów.....	25
Struktura badanej próby.....	25
Problem alkoholowy.....	27
Problem nikotynowy.....	28
Problem narkotykowy.....	29
Korzystanie z urządzeń elektronicznych i internetu.....	32
Uczestnictwo w grach hazardowych.....	34
Zaburzenia odżywiania.....	35
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców.....	37
Struktura badanej próby.....	37
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	39
Uczestnictwo w grach hazardowych.....	40
Problem alkoholowy.....	42
Problem nikotynowy.....	45
Problem narkotykowy.....	46
Wnioski z badań społecznych.....	50
Cele, zadania i realizatorzy Programu.....	54
Cel I.....	55
Cel II.....	58
Cel III.....	61
Realizacja Programu.....	63
Adresaci Programu.....	63
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.....	63
Terminy ważności zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.....	64
Źródła finansowania.....	64
Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	65
Monitoring i ewaluacja Programu.....	66
Bibliografia.....	68
Spis rysunków, tabel i wykresów.....	69

WYKAZ SKRÓTÓW

AA – Anonimowi Alkoholicy

AI-Anon – dorośli członkowie rodzin osób uzależnionych

CZOK – Czaplinecki Ośrodek Kultury

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Czaplinku

GKPRPA – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Czaplinku

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KP – Komisariat Policji w Czaplinku

KS+ – Klub Senior+ w Czaplinku

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim

PES – Podmioty Ekonomii Społecznej

PIK – Punkty Informacyjno-Konsultacyjne:

- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. narkomanii
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. przemocy w rodzinie
- Punkt Pomocy Psychologicznej

pp. – punkt procentowy

PWD – Placówka Wsparcia Dziennego w formie pracy podwórkowej

ŚŚ – Świetlica Środowiskowa w Czaplinku

UM – Urząd Miejski w Czaplinku

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Czaplinku

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyczy różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost zachowań polegających na eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczące spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2024 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol

¹ Szmidt J., i in., *Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce*, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

² Tamże

w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.³.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. *Europejski Raport Narkotykowy* z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%⁵. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że 13% uczniów używało narkotyków w ciągu ostatniego roku, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej używanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe poczynawszy od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018⁶.

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

³ Sierosławski J., Sierosławska U., *Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2014 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii*

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024*)

⁵ Sierosławski J., Sierosławska U., *Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2024 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii*

⁶ Malczewski A., *Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.*

Raport *Nastolatki 3.0* opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazując wśród najistotniejszych wniosków na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁷. Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁸.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków

⁷ Lange R., i in., *Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców*, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.

⁸ Tamże

i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- ➔ zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- ➔ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- ➔ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- ➔ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- ➔ wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społeczne.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

Podstawy prawne opracowania Programu

Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ➔ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ➔ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ➔ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ➔ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ➔ ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ➔ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ➔ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ➔ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Ponadto dokument nawiązuje m.in. do zapisów *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Czaplinku na lata 2019-2028*, przyjętej Uchwałą nr II/17/18 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 28 grudnia 2018 roku.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY CZAPLINEK

Przyrost naturalny na 1 000 ludności: -5,33

Ekonomiczne grupy wieku:

5 416

49,1%

5 626

50,9%

OŚWIATA I WYCHOWANIE

- Przedszkole Publiczne w Czaplinku
- Szkoła Podstawowa w Czaplinku
- Szkoła Podstawowa w Broczynie

KULTURA

- Czaplinecki Ośrodek Kultury
- Gminna Biblioteka Publiczna w Czaplinku
- Ośrodek Sportów Wodnych w Czaplinku
- hala widowiskowo-sportowa, boisko "Orlik", centrum fitness, siłownie zewnętrzne, stadion miejski oraz boiska treningowe

POMOC SPOŁECZNA

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- 4 Punkty Informacyjno-Konsultacyjne
- Świetlica Środowiskowa i PWD w formie podwórkowej
- Klub Senior+
- grupy wsparcia

*Dane statystyczne przedstawione na grafice pochodzą z 2024 roku z BDL GUS oraz Raportu o Stanie Gminy Czaplinek za 2024 rok

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Czaplinek należą:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku,
- Urząd Miejski w Czaplinku,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Czaplinku,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. narkomanii,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. przemocy w rodzinie,
- Punkt Pomocy Psychologicznej,
- Grupa Trzeźwościowa „Pomóż mi”,
- Grupa Al.-anon dla osób współuzależnionych,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Pomóż mi”,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta AMETYST,
- Komisariat Policji w Czaplinku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim,
- Świetlica Środowiskowa prowadzona przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży w Pile,
- Placówka Wsparcia Dziennego w formie podwórkowej,
- Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Drawsku Pomorskim,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim z punktem zamiejscowym w Czaplinku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Drawsku Pomorskim,
- placówki oświatowe i świetlice szkolne,
- placówki ochrony zdrowia,

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

- placówki kulturalne i rekreacyjne,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Czaplinek należy zaliczyć:

- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników i specjalistów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

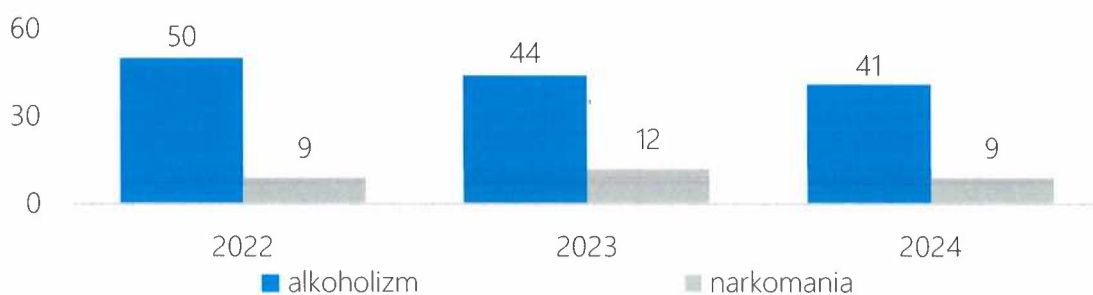

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród osób korzystających z pomocy MGOPS w Czaplinku znajdowały się rodziny dotknięte problemem uzależnienia od alkoholu oraz narkotyków. W 2024 roku liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem wynosiła 41, z kolei w 2023 roku było to o 3 rodziny więcej, tj. 44, a w 2022 roku – o 9 (50 rodzin). Można zauważyć, że na przełomie lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodka z powodu problemu uzależnienia od alkoholu ulegała sukcesywnemu spadkowi, który wyniósł 18,0%. W przypadku wsparcia rodzin dotkniętych narkomanią, ich liczba w analizowanym okresie ulegała wahaniom – w 2022 i 2024 roku było to po 9 rodzin, a w 2023 roku – 12.

Wykres 1. Liczba rodzin i udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022-2024

Alkoholizm w 2024 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia pomocy społecznej znajdował się na szóstym miejscu, a narkomania na dziewiątym. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 283, a więc rodziny zmagające się z problemem alkoholizmu stanowiły 14,5% ogółu. Na przełomie lat 2022-2024 ich udział ulegał wahaniom, gdyż w 2023 roku było to 14,2%, a w 2022 roku – 15,4%. W przypadku narkomani, udział rodzin dotkniętych tym problemem w ogóle rodzin korzystających z pomocy w 2024 roku wynosił 3,2%.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku powołana do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w skład Komisji wchodziło 5 członków⁹. Do zadań GKPRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrolę zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

⁹ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.

alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Miejskiej, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpracę z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań GKPRPA w Czaplinku podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKPRPA przeprowadzili łącznie 41 rozmów z osobami z problemem alkoholowym, a także wystąpili do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 7 mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy ulegała systematycznemu spadkowi – w 2024 roku względem 2023 roku zmniejszyła się o 43,1%, natomiast względem roku bazowego odnotowano spadek o połowę (50,6%). Na przestrzeni analizowanych lat, liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego uległa niewielkim wahaniom, a w przedmiotowym roku wyniosła 7. W przypadku członków rodzin osób uzależnionych również zauważa się spadek liczby osób, z którymi rozmawiali członkowie Komisji – w 2024 roku z tej formy wsparcia skorzystało 10 osób, czyli o 28,6% mniej niż w 2022 roku.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	83	72	41
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	13	10
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	3	7

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Członkowie GKPRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej w związku z podejrzeniem występowania korelacji problemu przemocy i uzależnienia od substancji. Prowadzenie rozmów z osobami stosującymi i doświadczającymi przemocy, a także ze świadkami przemocy domowej jest przejawem interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów uzależnień i holistycznego generowania działań wpierająco-naprawczych oraz profilaktycznych. W latach 2023-2024 nie zaistniała potrzeba prowadzenia rozmów z osobami doznającymi lub stosującymi przemoc domową oraz jej świadkami, jednakże w 2022 roku członkowie Komisji przeprowadzili rozmowę z 1 osobą doświadczającą przemocy domowej w związku z prowadzeniem procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.

Tabela 2. Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku wobec osób dotkniętych przemocą domową w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób doznających przemocy domowej, z którymi przeprowadzono rozmowy	1	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	0
liczba świadków przemocy, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie Gminy funkcjonowały 4 Punkty Informacyjno-Konsultacyjne, działające m.in. ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Ich zadaniem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów w rodzinach oraz zwiększenie zdolności radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi i związanymi z narkotykami, w celu podjęcia działań zmierzających do rozpoczęcia leczenia, ale również wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową.

1. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, przy ul. Rynek 1 jest czynny w każdy poniedziałek od godziny 16:00 do 20:00, a wsparcie świadczy terapeuta ds. uzależnień;
2. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. narkomanii, przy ul. Rynek 1 jest czynny w każdą środę od godziny 16:00 do 20:00, a wsparcie świadczy psycholog;
3. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. przemocy w rodzinie, przy ul. Rynek 1 jest czynny w każdy wtorek od godziny 16:00 do 20:00, a wsparcie świadczy pedagog/nauczyciel;
4. Punkt Pomocy Psychologicznej, przy ul. Rynek 1 jest czynny w każdy czwartek od godziny 16:00 do 20:00, a wsparcie świadczy pedagog/nauczyciel.

Punkty świadczą wsparcie w łącznym wymiarze **64 godzin** każdego miesiąca.

W 2024 roku w PIK udzielono porad 294 osobom dotkniętym problemem alkoholowym i 19 z problemem narkomanii. Dodatkowo, wsparcie otrzymało 27 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym, 22 członków osób uzależnionych od narkotyków, a także 21 osób doznających przemocy domowej oraz 8 osób stosujących ją. Należy zauważyć, że w analizowanym okresie zapotrzebowanie na specjalistyczne poradnictwo wśród osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin uległo znacznemu zwiększeniu. W przypadku osób dotkniętych przemocą domową dostrzegane są wahania w zakresie liczby korzystających ze wsparcia, natomiast wśród osób stosujących przemoc domową dane statystyczne ulegają tendencji wzrostowej.

Dane te wskazują na zasadność rozwijania działalności punktów oraz aparatu pomocowego i usługowego, w tym inicjowania dodatkowych działań środowiskowych ukierunkowanych na rozpoznawanie i wspieranie rodzin szczególnie dotkniętych lub narażonych na występowanie tego rodzaju sytuacji kryzysowych. Należy zauważyć, iż punkty oferują wsparcie głównie w obszarze uzależnień od substancji oraz przemocy domowej, co wskazuje na obszar wymagający szczególnej uwagi i działań GKPRPA w okresie wdrażania Programu, tj. wsparcie mieszkańców dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi. Szczegółowe dane w zakresie działalności punktów przedstawia kolejna tabela.

Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w punktach informacyjno-konsultacyjnych w Czaplinku w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	75	123	294
osoby z problemem narkotykowym	11	23	19
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	5	13	27
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	6	21	22
osoby doznające przemocy domowej	0	58	21
osoby stosujące przemoc domową	0	2	8

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Mieszkańcy dotknięci problemem uzależnienia i współuzależnienia mają również możliwość skorzystać z konsultacji z przewodniczącą GKPRPA, które odbywają się w każdy czwartek od godziny 16:00 do 19:00, przy ul. Rynek 1. Niezwykle ważnym zasobem wsparcia mieszkańców dotkniętych uzależnieniem lub współuzależnieniem, a także zmagających się z kryzysami, w tym przemocą domową jest świadczenie psychoterapii, terapii systemowej oraz indywidualnej dla dzieci i dorosłych, przy ul. Rynek 1 w Czaplinku w każdą środę miesiąca od godziny 13.00. Nieodpłatne usługi specjalistyczne umożliwiają w znaczący sposób uzupełniają lokalny koszyk usług społecznych dla mieszkańców gminy Czaplinek.

Dodatkowa oferta wsparcia i pomocy w pokonaniu uzależnienia realizowana jest także w ramach działalności organizacji pozarządowych, których inicjatywy ukierunkowane są na wzmacnianie postaw trzeźwościowych, przywracanie zdrowia oraz rehabilitację społeczną osób, które zakończyły leczenie, w tym Stowarzyszenia Klub Abstynenta „Pomóż mi” oraz Stowarzyszenie Klub Abstynenta AMETYST. Podmioty te prowadzą szeroką działalność profilaktyczną i wspierającą, w tym w ramach realizacji zadań zleconych przez Gminę.

Mieszkańcy, którzy zmagają się z problemem uzależnienia mają możliwość udziału w spotkaniach grup wsparcia, których celem jest wzmacnianie postaw abstynenckich, propagowanie trzeźwości, edukacja oraz tworzenie w społeczeństwie wzorców wolnego od uzależnień, zdrowego i bezpiecznego stylu życia w aspekcie zdrowia fizycznego i psychicznego. Pomoc kierowana jest również do członków rodzin osób uzależnionych.

- ➔ Grupa Trzeźwościowa „Pomóż mi” spotyka się w budynku przy ul. Rynek 1 w każdy wtorek od godziny 17:00;
- ➔ Grupa Al-Anon dla osób współuzależnionych spotyka się w budynku przy ul. Rynek 1 w każdy poniedziałek od godziny 15:00.

Zarówno informacja o działaniach Gminy w zakresie wsparcia mieszkańców, jak i godziny pracy specjalistów są upowszechnione na stronie internetowej Gminy, zapewniając tym samym mieszkańcom pełen dostęp do informacji o dostępnych usługach.

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. W 2024 roku w szkołach na terenie Gminy nie prowadzono programów o potwierdzonej skuteczności, tj. programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

Niemniej, w 2024 roku i latach poprzednich realizowano inne formy działań profilaktycznych skierowane do dzieci i młodzieży, w tym program „*Wychowawcza rola rodziny w profilaktyce i przeciwdziałaniu uzależnieniom*” z obszaru profilaktyki uniwersalnej, którymi objęto 30 uczniów, 2 nauczycieli/wychowawców oraz 10 rodziców.

Dodatkowo, dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także ogółu lokalnej społeczności organizowane są inne oddziaływania profilaktyczne. W 2024 roku przeprowadzono jednorazowe prelekcje i pogadanki, w których uczestniczyło 350 osób, zorganizowano spektakle dla 150 uczestników, odbyły się festyny i imprezy plenerowe, w których wzięło udział 500 mieszkańców, a także imprezy sportowe o charakterze profilaktycznym, w których uczestniczyło 500 uczniów. Ponadto, w Gminie zorganizowane zostały pozalekcyjne zajęcia sportowe dla 100 uczestników. W ramach swojej działalności, GKPRPA dystrybuowała także materiały edukacyjne, w tym plakaty, ulotki, biuletyny i książki, dotyczące problemu uzależnień.

Ważnym aspektem działalności na rzecz profilaktyki zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży jest również współpraca z innymi podmiotami prowadzącymi działalność animacyjną. W tym zakresie GKPRPA współpracuje m.in. z Czaplineckim Ośrodkiem Kultury, organizacjami pozarządowymi, czy sołtysami, dzięki czemu prowadzone są liczne warsztaty zajęcia profilaktyczne, wyjazdy integracyjne dla rodzin oraz aktywności sportowe, które odbywają się na terenie poszczególnych sołectw. Animacja czasu wolnego umożliwia dzieciom prawidłowy rozwój psychospołeczny oraz rozwój zainteresowań. Oddziaływaniami są objęte m.in. dzieci wychowujące się w rodzinach dotkniętych uzależnieniem, co pozytywnie wpływa na ich integrację społeczną z grupą rówieśniczą.

Funkcję wspierającą lokalny system przeciwdziałania uzależnieniom w Gminie pełni także Świetlica Środowiskowa, która funkcjonuje w formie opiekuńczej w Oratorium Św. Jana Bosko w Czaplinku przy Parafii pw. Świętej Trójcy w Czaplinku. Placówka wsparcia dziennego prowadzona przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży w Pile, a zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00-20:00. W ramach prowadzonych zajęć korekcyjnych i rozwojowych, dzieci w placówce objęte są m.in. pomocą w nauce

i w odrabianiu zadań domowych, opieką pedagogiczną, dożywianiem, a także organizowany jest dla nich aktywny czas wolny, m.in. poprzez gry i zabawy świetlicowe, a także działalność na rzecz placówki i wspólne inicjatywy z podmiotami zewnętrznymi. W 2024 roku wsparciem w świetlicy objęto 30 młodych mieszkańców Gminy, w tym 10 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Dla dzieci, w tym z grup ryzyka, odbywają się również zajęcia prowadzone w ramach placówki wsparcia dziennego w formie podwórkowej. Zajęcia odbywają się średnio 2 razy w tygodniu, w łącznym wymiarze 20 godzin miesięcznie, a wsparcie kierowane jest do dzieci i rodziców, w szczególności tych, w których rodzinach rozpoznano problemy w zakresie zapewnienia opieki i wychowania. W 2024 roku oddziaływaniami objęto łącznie 15 dzieci.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE CZAPLINEK

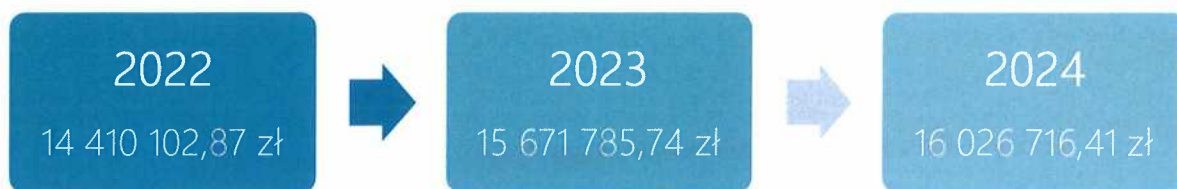
Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 16 026 716,41 zł, w tym najwięcej, bo 7 660 502,59 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa). Wartość napojów o zawartości alkoholu powyżej 18% wyniosła 7 063 156,41 zł, natomiast od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 1 303 057,41 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1.

Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy ulegała systematycznemu wzrostowi, a w 2024 roku względem 2022 roku wartość zwiększyła się o 11,2%.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Czaplinek w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W 2024 roku gminę Czaplinek zamieszkiwało łącznie 8 960 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1 788,70 zł – w porównaniu do 2022 roku, gdy liczba dorosłych mieszkańców wynosiła 9 119 osób, nastąpił wzrost na poziomie 13,2%, z kolei w zestawieniu z rokiem poprzednim (2023), zaobserwowano wzrost na poziomie 3,5%.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Czaplinek na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W latach 2022-2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy uległa niewielkiemu spadkowi – w 2022 roku na jej obszarze znajdowało się po 29 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokalne gastronomiczne). W 2023 roku łączna liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu zmniejszyła się do 53, a w 2024 roku – do 52, co spowodowane było głównie zmniejszeniem się liczby sklepów sprzedających napoje alkoholowe.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Czaplinek na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Należy podkreślić, iż z uwagi na corocznie odbywający się w Gminie, na terenie Lotniska Broczyno, Festiwal Pol'and'Rock fundacji Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, GKPRPA udziela również wielu jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które związane są bezpośrednio z organizacją wydarzenia. W 2024 roku jednorazowe zezwolenia zostały udzielone 65 przedsiębiorcom oraz 2 jednostkom ochotniczych straży pożarnych.

Każdego roku GKPRPA prowadzi kontrole punktów sprzedaży alkoholu i weryfikuje prawidłowość działań i sprzedaży alkoholu, m.in. w zakresie przestrzegania zakazu reklamy alkoholu oraz sprzedaży alkoholu nieletnim. Działaniom Komisji podlega również kontrola i egzekwowanie przy współudziale Policji i Straży Miejskiej zakazu picia alkoholu w miejscach publicznych.

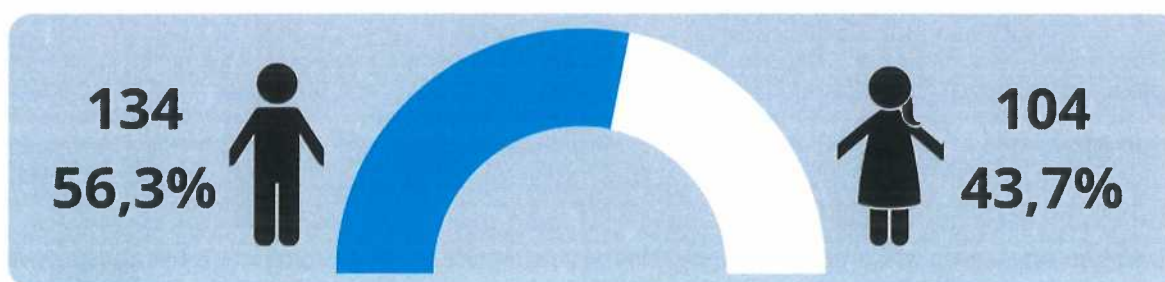
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie zasięgu i natężenia występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy oraz uzależnieniami behawioralnymi.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Czaplinek wypełnili łącznie 238 kwestionariuszy ankiet¹⁰. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne w większym stopniu uczestniczyli chłopcy, którzy stanowili 56,3% badanej próby (134 osoby), podczas gdy dziewczynki wypełniły pozostałe 43,7% kwestionariuszy (104 osoby).

Rysunek 3. Płeć: N¹¹=238

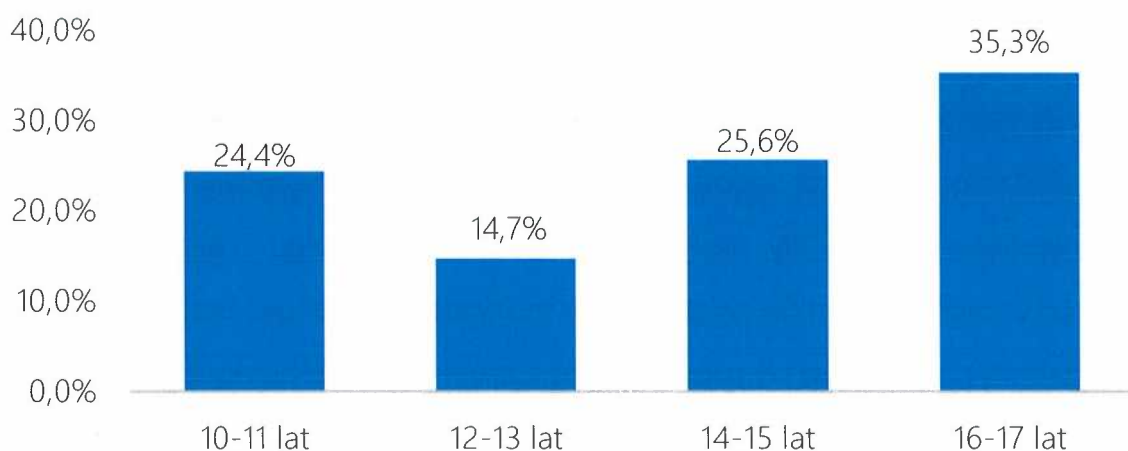

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Średnio co trzeci uczeń biorący udział w badaniu, zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 16-17 lat (35,3%), a co czwarty wskazał na wiek 14-15 lat (25,6%). Niewiele mniej, bo odsetek 24,4% respondentów zadeklarował wiek pomiędzy 10-11 rokiem życia, z kolei 14,7% uczestników badania miało wówczas 12-13 lat.

¹⁰ Ze względu na zaokrąglenia wartości po przecinku, w niektórych przypadkach dane na wykresach mogą nie sumować się do 100%.

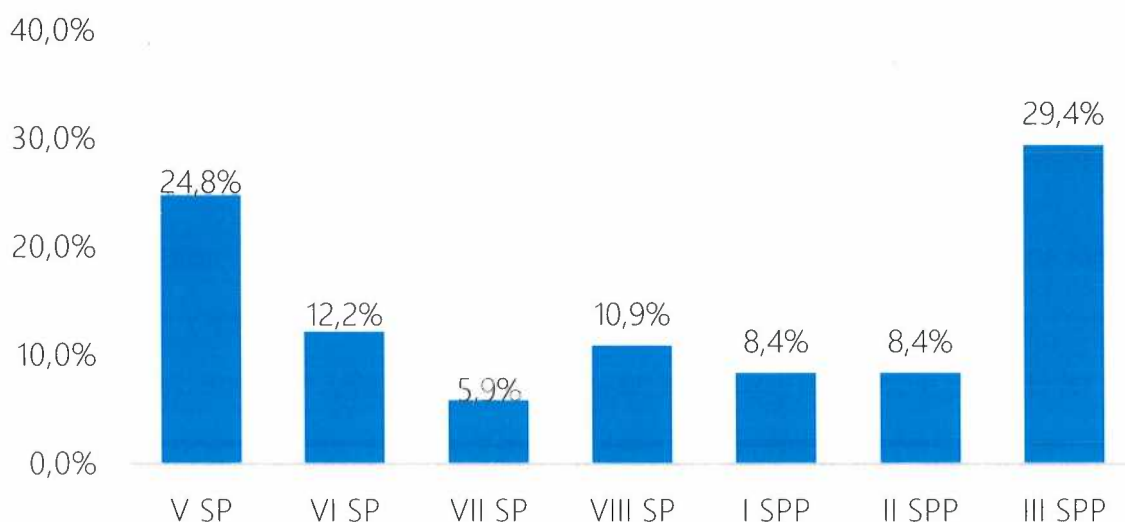
¹¹ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 3. Wiek: N= 238

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy III szkoły ponadpodstawowej (29,4%), a co czwarty wskazał na klasę V szkoły podstawowej (24,8%). 12,2% kwestionariuszy uzupełnili uczniowie klasy VI, a 10,9% – klasy VIII szkoły podstawowej. Po 8,4% respondentów było w momencie badania uczniami klasy I oraz II szkoły ponadpodstawowej, a najmniejszy odsetek badanych stanowili uczniowie klasy VII szkoły podstawowej (5,9%).

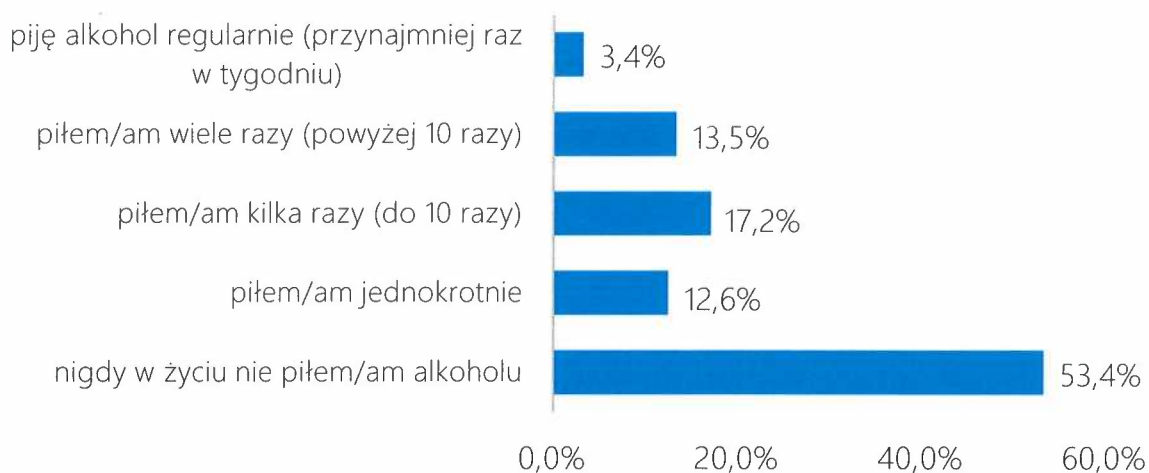
Wykres 4. Klasa: N= 238

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Czaplinek. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, kontakt z alkoholem miała niemal połowa badanych uczniów (46,7%), w tym 12,6% spożyło go jednokrotnie, 17,2% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), 13,5% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast odsetek 3,4% respondentów zadeklarował regularne sięganie po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=238

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że zdecydowana większość uczniów po inicjacji alkoholowej spożywała alkohol w tym okresie (64,3%, tj. 70 osób), w tym 45,0% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (49 osób). Na przedział 3-4 razy wskazało 8,3% badanych (9 osób), z kolei 7 odpowiedzi padło na przedział 5-7 razy (6,4%). Część młodych mieszkańców przyznała w badaniu, że w omawianym okresie sięgnęła po alkohol więcej niż 7 razy (4,6%, tj. 5 osób), a 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Wyniki badania wskazują na występowanie zjawiska regularnego spożywania alkoholu wśród części młodzieży. Kształtowanie się niezdrowych nawyków podczas dojrzewania może prowadzić do uzależnienia w przyszłości, a w efekcie konieczności rozwoju usług społecznych ukierunkowanych na niwelowanie negatywnych skutków uzależnień.

Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=109

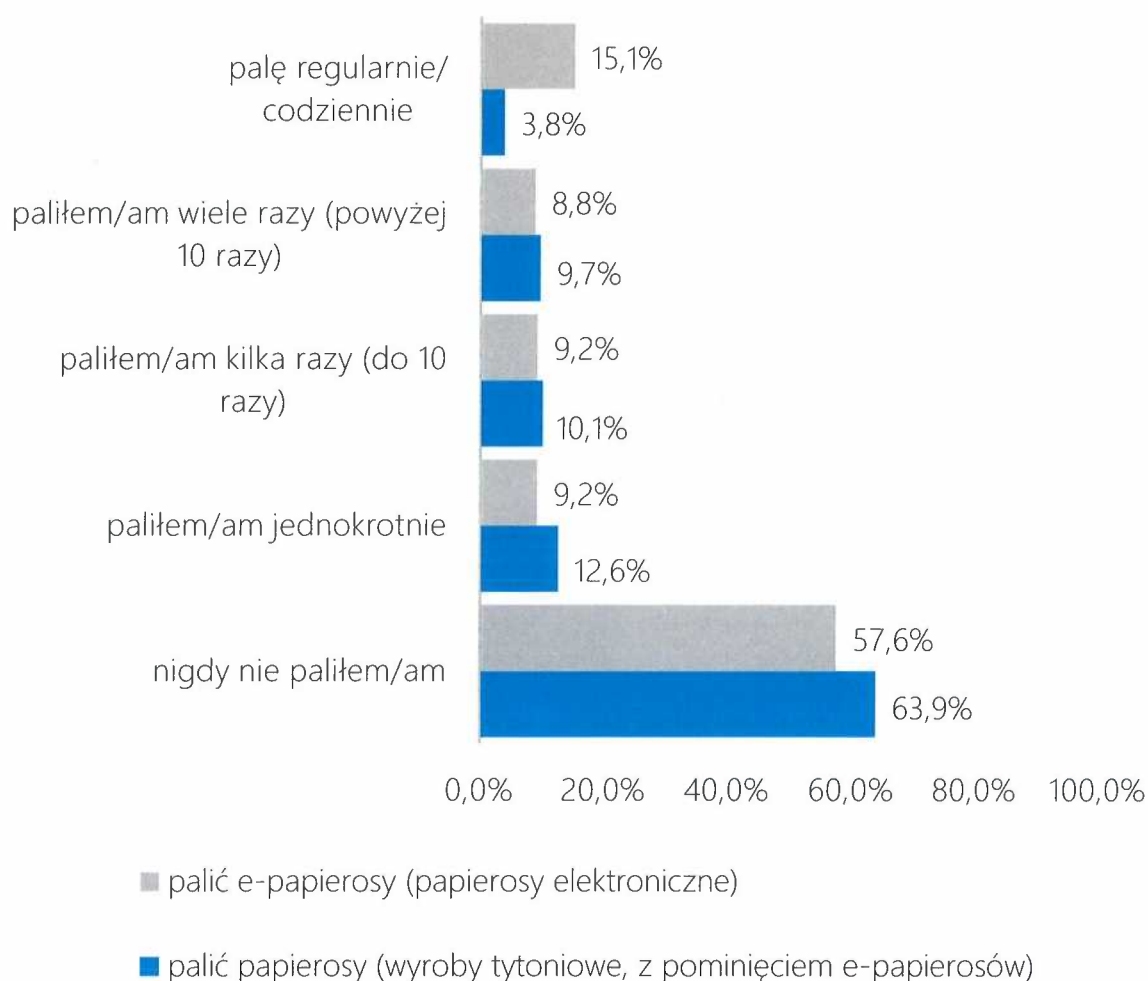
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	35,8%	39
1 – 2 razy	45,0%	49
3 – 4 razy	8,3%	9
5 – 7 razy	6,4%	7
więcej niż 7 razy	4,6%	5

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych mieszkańców Gminy wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 36,2% ankietowanych, wśród których 12,6% paliło je jednokrotnie, 10,1% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), a odsetek 9,7% potwierdził wielokrotny kontakt z nimi (powyżej 10 razy). Do regularnego/codziennego palenia papierosów przyznał się z kolei odsetek 3,8% respondentów. Korzystanie z e-papierosów potwierdził z kolei większy odsetek ankietowanych, tj. 42,3%. Wśród nich po 9,2% sięgnęło po nie jednokrotnie oraz kilka razy (do 10 razy), 8,8% – wiele razy (powyżej 10 razy), a aż 15,1% sięga po nie regularnie/codziennie. W świetle powyższych deklaracji należy stwierdzić, że skala problemu sięgania po wyroby nikotynowe wśród dzieci i młodzieży w Gminie jest wysoka i wymaga podjęcia ukierunkowanych działań profilaktyczno-edukacyjnych oraz w zakresie redukcji występowania tego zjawiska.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 238

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że stosunkowo wysoki odsetek osób sięgnął kiedykolwiek po substancje psychoaktywne, tj. 11,0%. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż wśród nich występują osoby, które zadeklarowały regularne/codziennie sięganie po nie – 1,7%. Dodatkowo, 2,1% badanych stwierdziło, że miało kontakt z takimi substancjami wiele razy (powyżej 10 razy), 3,4% – kilka razy (do 10), a 3,8% zażywało je jednokrotnie.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=238

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęła po nie niemal połowa osób będących po inicjacji, tj. 12 osób (46,2%). 26,9% ankieterowanych zażywało tego typu substancje 1-2 razy (7 osób), 7,7% sięgnęło po nie 3-4 razy (2 osoby), a 3,9% odpowiedzi padło na przedział 5-7 razy (1 osoba). Na częstotliwość większą niż 7 razy w okresie 30 dni przed badaniem wskazało 7,7% respondentów (2 osoby).

Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=26

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	53,9%	14
1 – 2 razy	26,9%	7
3 – 4 razy	7,7%	2
5 – 7 razy	3,9%	1
więcej niż 7 razy	7,7%	2

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, niemal wszyscy badani sięgnęli po marihuanę i jest ona najpopularniejszą substancją w grupie badanych uczniów (24 osoby, tj. 92,3%). 8 odpowiedzi padło na mefedron (30,8%), a po 4 wskazania dotyczyły amfetaminy oraz leków w celu wywołania stanu odurzenia (po 15,4%). Na dopalacze padła najmniejsza liczba wskazań (11,5%, tj. 3 osoby), z kolei 1 respondent wskazał na inne substancje, wśród których wymienił *kokainę* (3,9%).

Tabela 6. Jakie były to substancje? N=26

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	92,3%	24
mefedron	30,8%	8
amfetamina	15,4%	4
leki w celu odurzenia	15,4%	4
dopalacze	11,5%	3
inne	3,9%	1

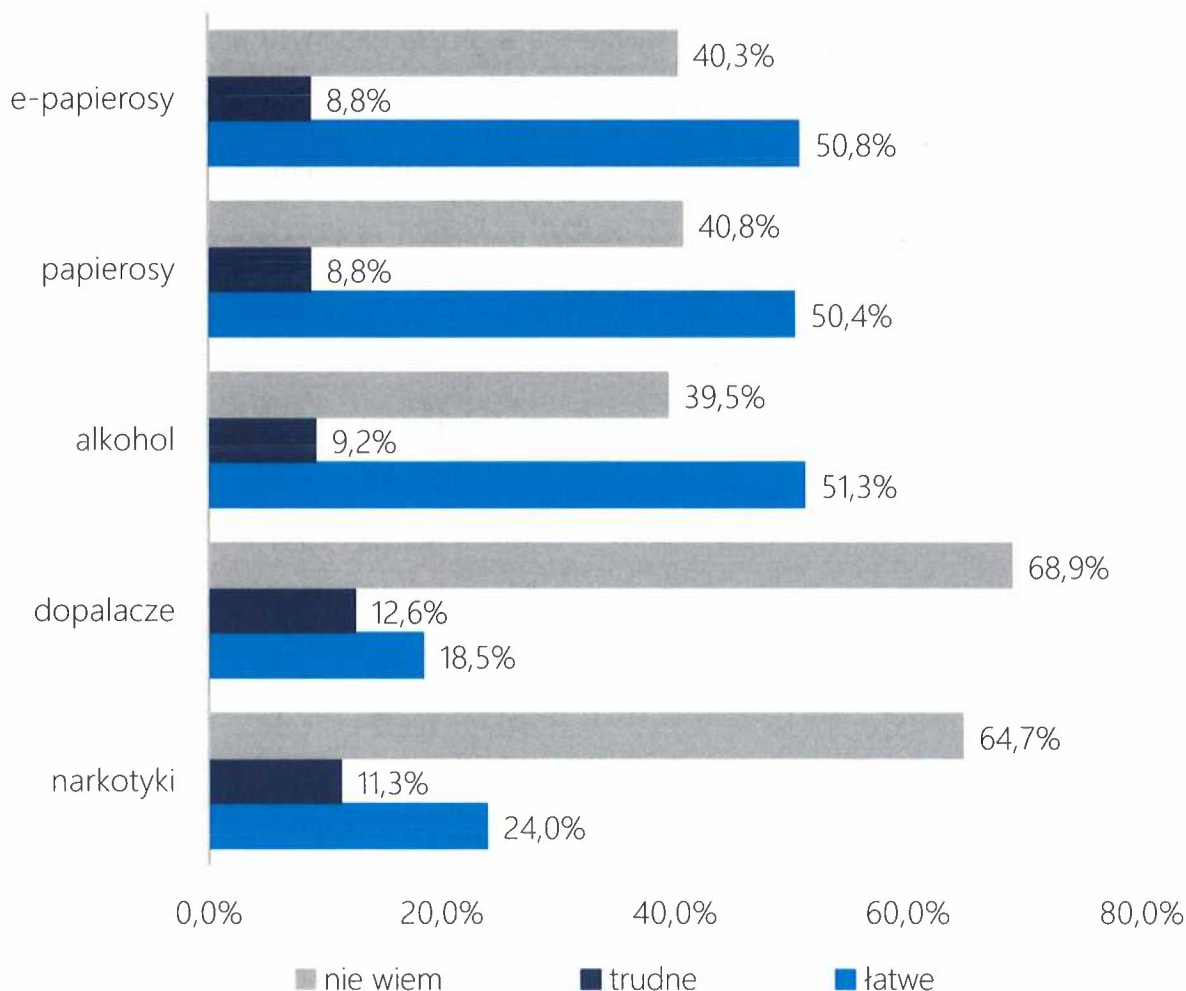
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z ich deklaracji, większość ankietowanych posiada wiedzę w tym zakresie, a największą dostępnością wśród młodych mieszkańców Gminy charakteryzuje się alkohol, e-papierosy oraz papierosy tradycyjne, na co wskazywał średnio połowa respondentów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 24,0% ankietowanych, a trudne dla 11,3%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 18,5% badanych, a trudne dla 12,6%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 51,3% badanych, a trudny dla 9,2%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 50,4% respondentów, a trudne dla 8,8%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 50,8% młodych mieszkańców, a trudne dla 8,8%.

Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 238

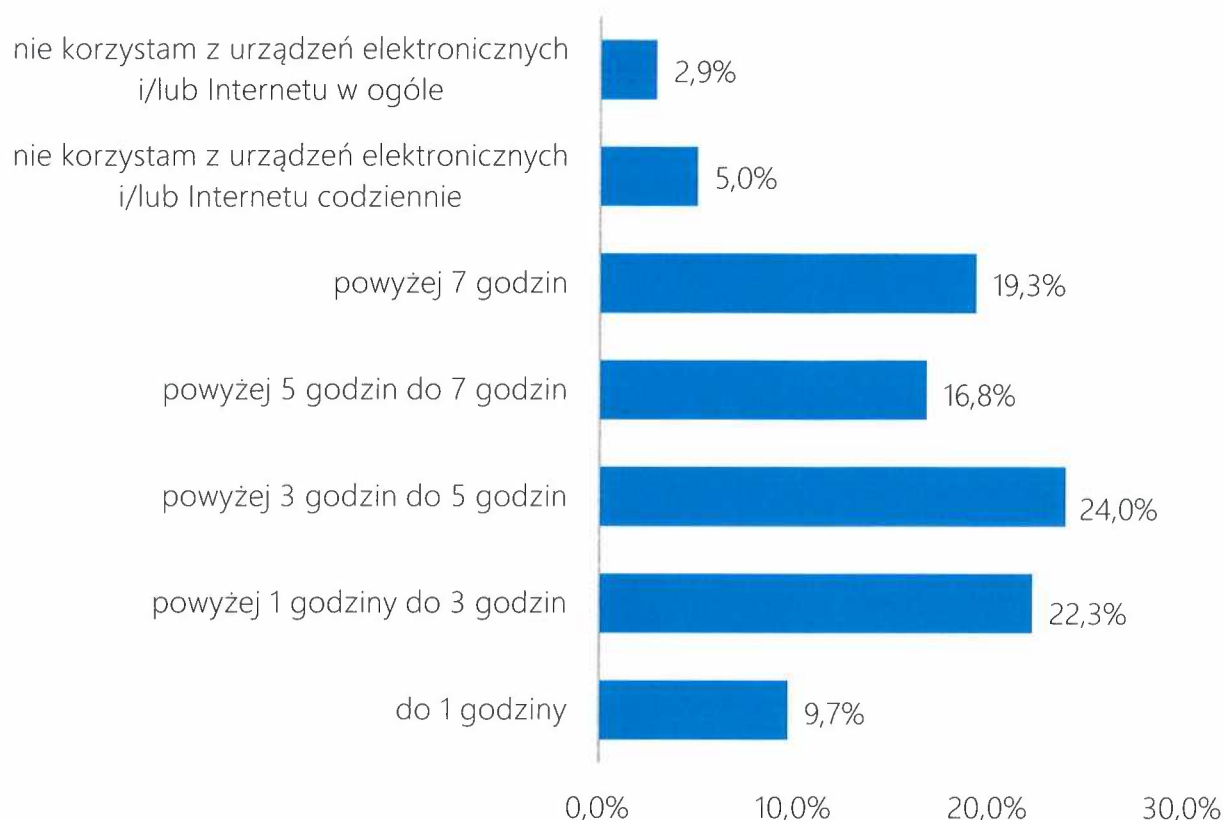

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Czaplinek. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Analiza wykazała, że średnio co czwarty młody mieszkaniec przeznacz na tę czynność powyżej 3 do 5 godzin dziennie (24,0%), natomiast odsetek 22,3% ankietowanych – powyżej 1 do 3 godzin. 16,8% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu od 5 do 7 godzin dziennie, a 19,3% badanych – powyżej 7 godzin. Na czas do 1 godziny dziennie wskazał natomiast odsetek 9,7% badanych, z kolei 5,0% respondentów zadeklarowało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 2,9%, że nie robi tego w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=238

W bloku tematycznym dotyczącym korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni również o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowało łącznie 87 osób (37,8%), w tym 30 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (13,0%), 35 uczniom – czasami (15,2%), 13 respondentom – „często” (5,7%), a 9 wskazań padło na odpowiedź „bardzo często” (3,9%). 1 osoba nie odpowiedziała na to pytanie.

Tabela 7. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=230

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,9%	9
tak, często	5,7%	13
tak, czasami	15,2%	35
tak, jednokrotnie	13,0%	30
nie	62,2%	143

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmował się tego znaczny odsetek badanych, tj. 38,6%. Wśród tych osób 14,3% grało w nie jednokrotnie, 11,3% – od 2 do 10 razy, natomiast 13,0% respondentów zdarzyło się to powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrałki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=238

Uczniowie, którzy zadeklarowali w ciągu ostatnich 12 miesięcy granie w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w kolejnym pytaniu wyszczególnili, jakiego rodzaju były to gry. Ponad połowa odpowiedzi padła na zdrałki (49 osób, tj. 55,1%). Średnio co trzeci ankietowany zadeklarował granie w maszyny do gier hazardowych (29 osób, tj. 32,6%), a co czwarta odpowiedź padła na obstawianie zakładów bukmacherskich (25 osób, tj. 28,1%). Uczestnictwo w grach karcianych, np. poker, w tym online, potwierdził odsetek 22,5% badanych (20 osób), a granie w lotto – 15,7% (14 osób). Średnio co jedenasta odpowiedź dotyczyła innych gier, a wszystkie wskazywały na *skrzynki w CS* (8 osób, tj. 9,0%). 3 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 8. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać?
N=89

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdrapki	55,1%	49
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	32,6%	29
zakłady bukmacherskie	28,1%	25
gry karciane, np. poker (w tym online)	22,5%	20
lotto	15,7%	14
inne, jakie?	9,0%	8

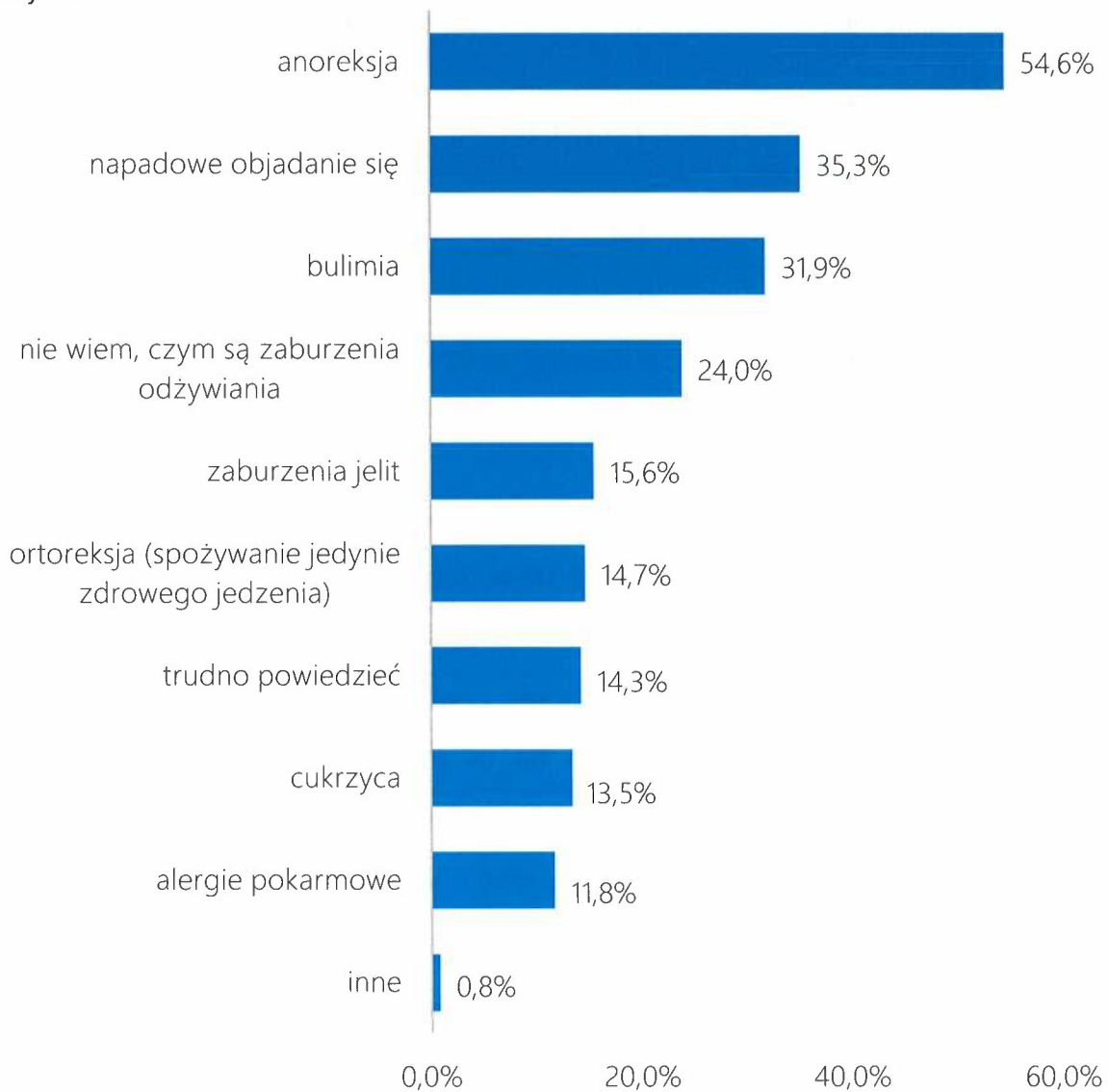
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Czaplinek dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Odsetek aż 24,0% badanych przyznał, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 14,3% ankietowanym trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (54,6%), napadowe objadanie się (35,3%), bulimię (31,9%), a także ortoreksję (spożywanie jedynie zdrowego jedzenia) – 14,7%. Błędną wiedzę w tym zakresie wykazało 15,6% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się zaburzenia jelit, 13,5% osób w przypadku cukrzycy oraz 11,8% badanych odnośnie alergii pokarmowych. 0,8% ankietowanych zaznaczyło inne formy zaburzeń odżywiania wśród których wskazano na *głodzenie się*.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=238

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

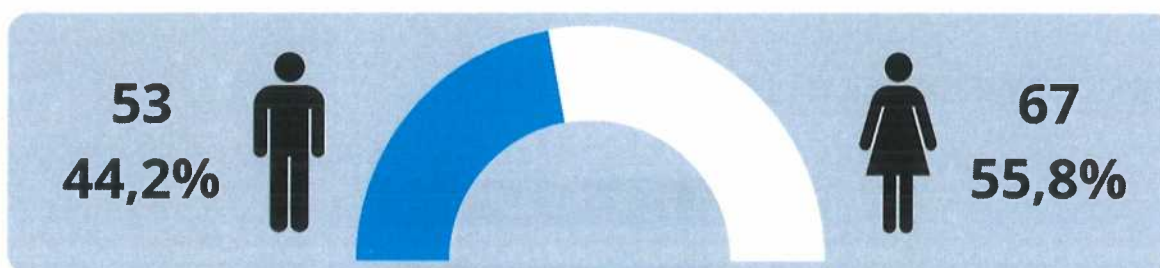
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Czaplinek, a także skala korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

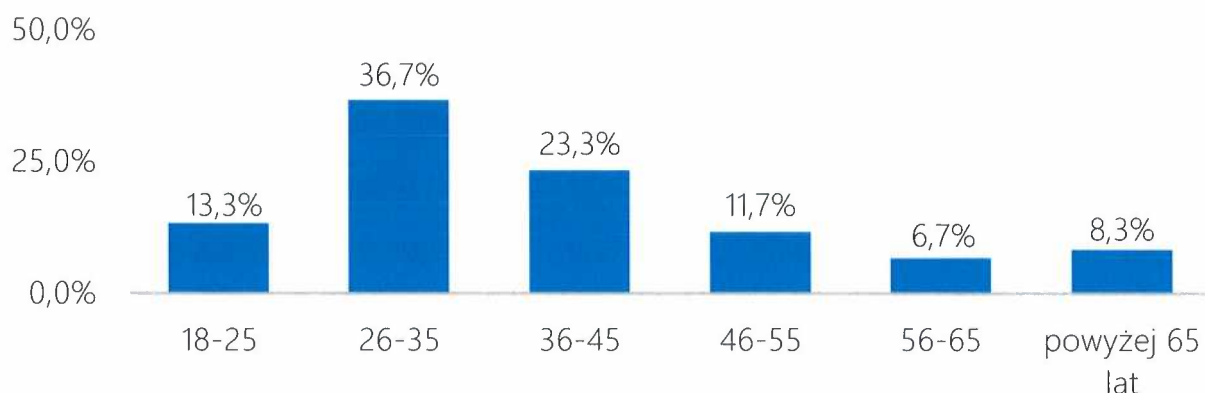
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy udział wzięło łącznie 120 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Większość respondentów stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 55,8% kwestionariuszy (67 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 44,2% (53 osoby).

Rysunek 4. Płeć: N=120

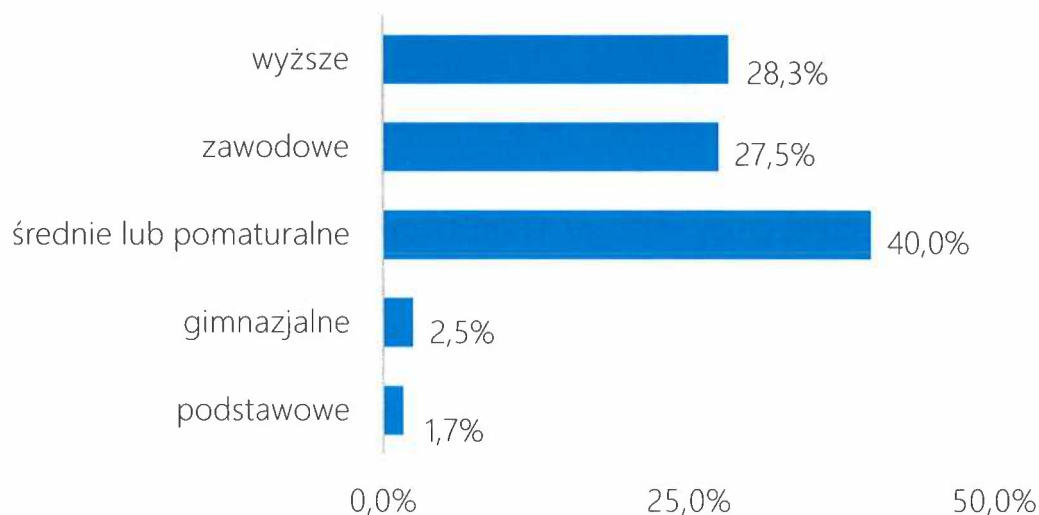
Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 26-35 lat (36,7%), a co czwarty badany zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 36-45 lat (23,3%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 18-25 lat (13,3%). Osoby w wieku między 46-55 rokiem życia stanowiły 11,7% badanej próby, podczas gdy respondenci powyżej 65 roku życia – 8,3%. Pozostałe 6,7% ankietowanych to osoby mające pomiędzy 56 a 65 lat.

Wykres 12. Wiek: N=120

Respondenci zostali zapytani również o poziom ich wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, większość ankietowanych posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne (40,0%), z kolei co czwarty legitymuje się wykształceniem wyższym (28,3%). Niewiele mniejszy odsetek odpowiedzi padł na wykształcenie zawodowe (27,5%). W badaniu wzięły udział również osoby z wykształceniem gimnazjalnym (2,5%), a odsetek 1,7% respondentów zakończył edukację na poziomie podstawowym.

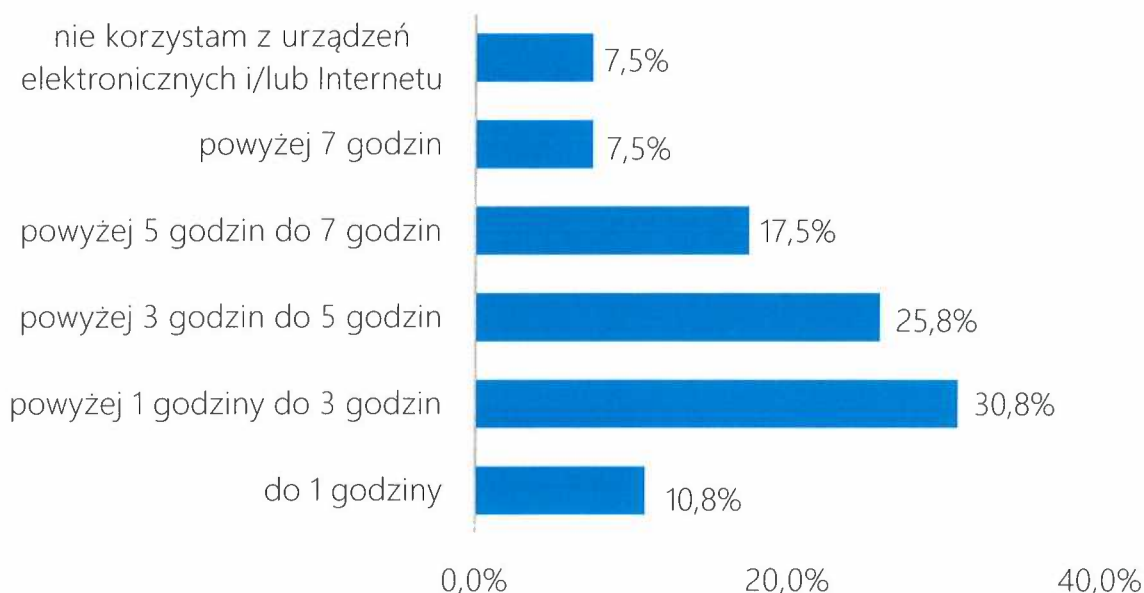
Wykres 13. Wykształcenie: N=120

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W pierwszym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich deklaracji wynika, że blisko co trzeci badany spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (30,8%), a 25,8% ankietowanych wskazało na odpowiedź „powyżej 3 godzin do 5 godzin”. Odsetek 10,8% badanych spędza na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu „do 1 godziny”, a 17,5% respondentów wskazało na przedział od 5 do 7 godzin. Na odpowiedź świadczącą o korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 7 godzin dziennie wskazało 7,5% ankietowanych, natomiast kolejne 7,5% respondentów potwierdziło, że nie korzysta z tego rodzaju urządzeń w ogóle.

Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=120

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Niemal połowa badanych przyznała, że takie sytuacje mają miejsce (47,8%, tj. 53 osoby), a przeciwnego zdania było 32,4% ankietowanych (36 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 9,0% badanych (10 osób), z kolei 10,8% ankietowanych wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (12 osób).

Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=111

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	47,8%	53
nie	32,4%	36
trudno powiedzieć	9,0%	10
nie przewiduję określonego czasu	10,8%	12

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców Gminy. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał znaczny odsetek dorosłych respondentów, tj. 40,8%, wśród których 17,5%, zadeklarowało, że grało w takie gry od 2 do 10 razy, a 15,0% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy. Odsetek 8,3% respondentów wskazał, że miało to miejsce tylko 1 raz.

Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=120

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. Zdania w tym zakresie były podzielone, gdyż po 46,9% odpowiedzi padło zarówno na potwierdzenie zaistnienia takiej sytuacji, jak i zaprzeczyło jakoby podobna sytuacja miała miejsce (po 23 osoby). Odsetek 6,1% osób miał trudności z odpowiedzią na to pytanie (3 osoby).

Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=49

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	46,9%	23
nie	46,9%	23
trudno powiedzieć	6,1%	3

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Czaplinek, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

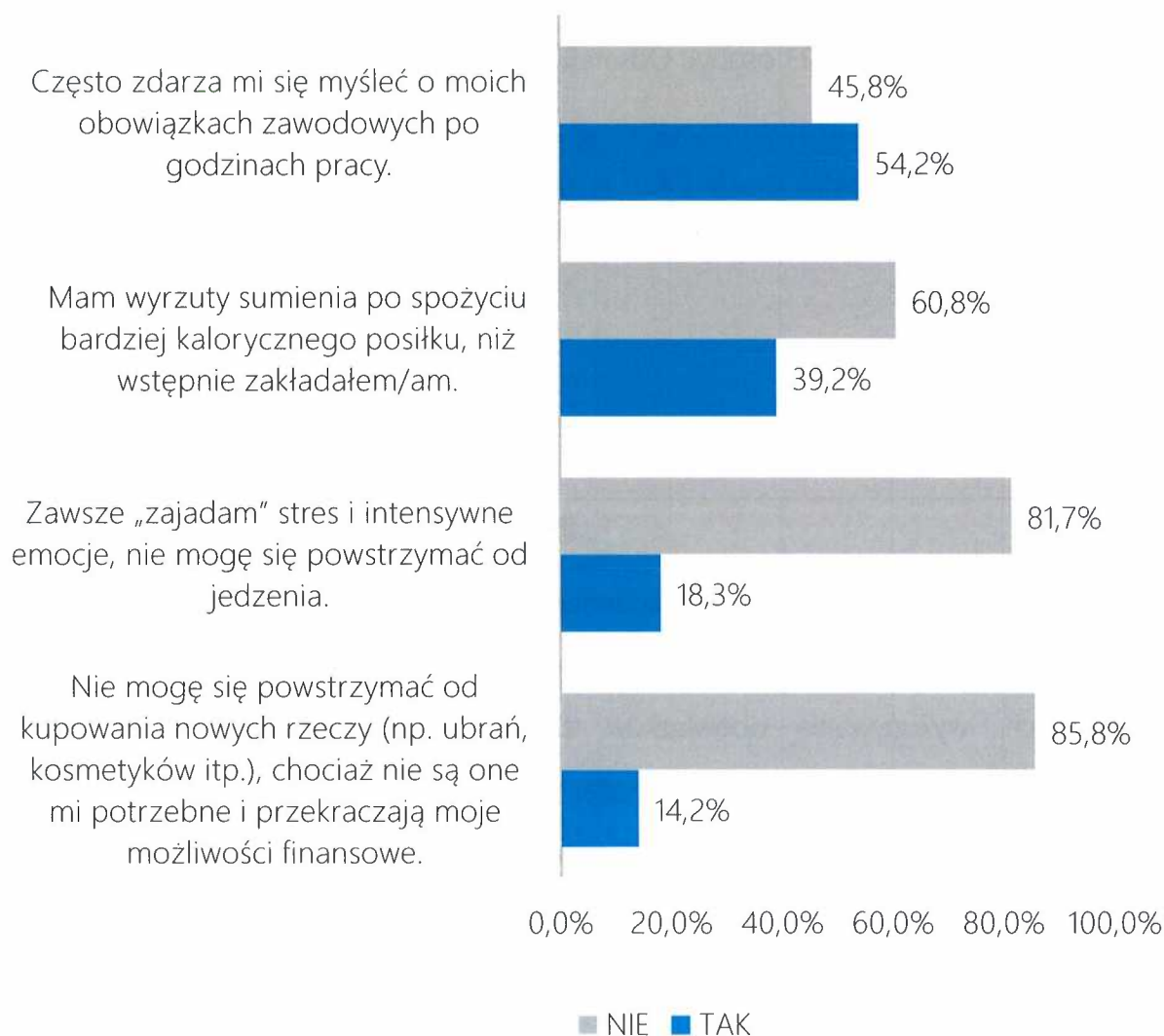
Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie odżywiania oraz w kwestii pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 54,2% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 39,2% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,

- 18,3% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 14,2% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,

Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=120

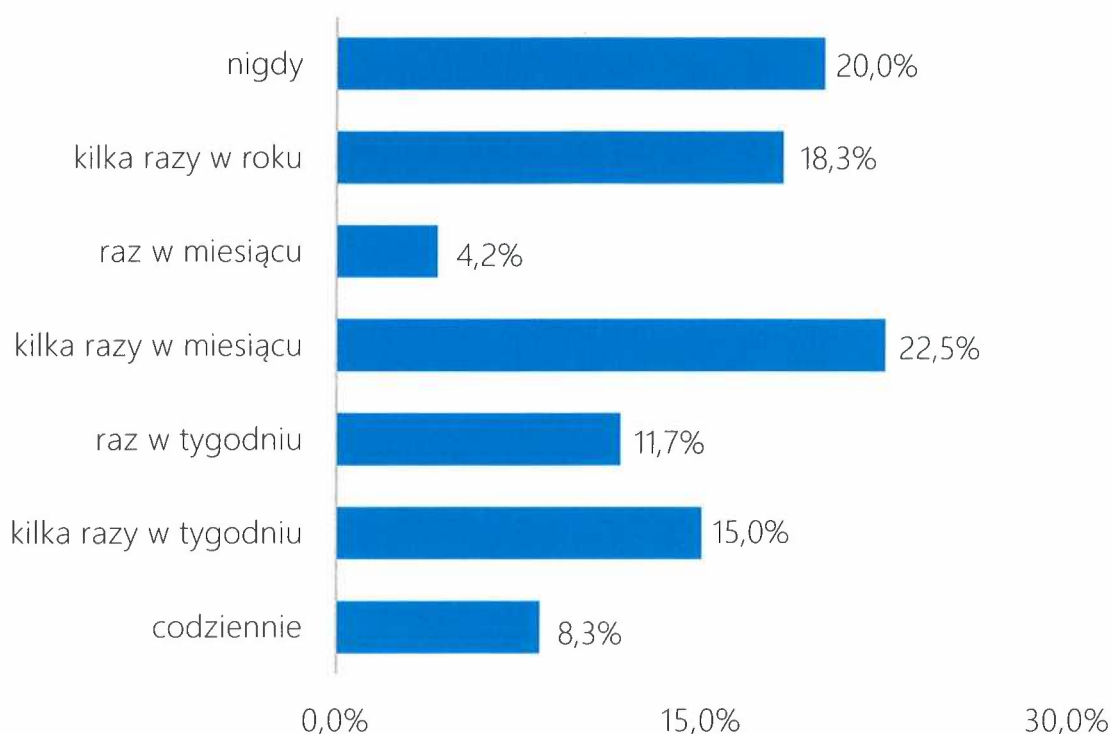

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował odsetek 20,0% ankietowanych, natomiast średnio co piąta osoba sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku (18,3%). Odsetek 4,2% respondentów podał, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 22,5% badanych wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po alkohol sięga 11,7% ankietowanych, 15,0% spożywa alkohol kilka razy w tygodniu, natomiast 8,3% – codziennie.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=120

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (65,3%, tj. 62 osoby). Przeciwną odpowiedź podało 34,8% ankietowanych, z czego 2,1% respondentów zadeklarowało, że miało to miejsce więcej niż 10 razy (2 osoby), a 1,1% osób wskazało na odpowiedź „6-10 razy” (1 osoba). Kolejne 8,4% badanych przyznało, że taka sytuacja miała miejsce 2-5 razy (8 osób), a 23,2% ankietowanych stwierdziło, że zdarzyło się to jednokrotnie (22 osoby). 1 osoba pomięła odpowiedź na to pytanie.

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=95

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	23,2%	22
2-5 razy	8,4%	8
6-10 razy	1,1%	1
powyżej 10 razy	2,1%	2
ani razu	65,3%	62

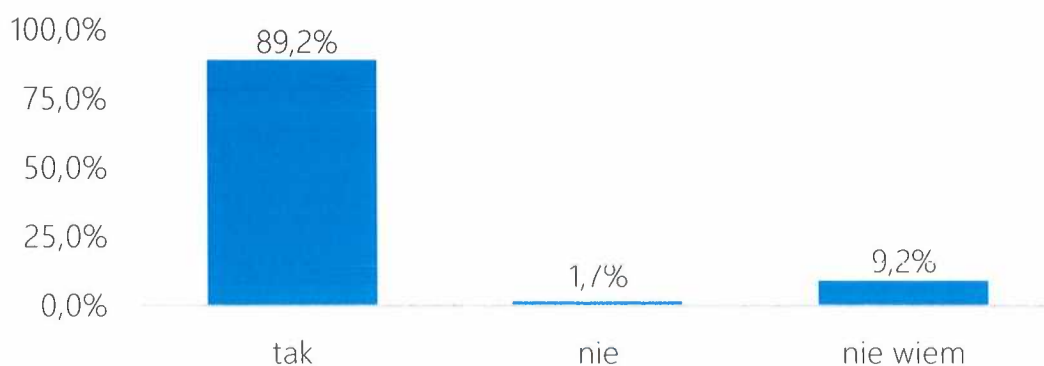
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. 38,5% ankietowanych, tj. 37 osób, podało, iż nie posiadają prawa jazdy, z kolei 46,9% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu mechanicznego po spożyciu alkoholu (45 osób). Do takiej sytuacji doszło w przypadku 14,5% ankietowanych, którym zdarzyło się to jeden raz (10,4%, tj. 10 osób), „sporadycznie” (3,1%, tj. 3 osoby) oraz „często” (1,0%, tj. 1 osoba).

Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=96

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	46,9%	45
raz mi się to zdarzyło	10,4%	10
zdarzało mi się to sporadycznie	3,1%	3
zdarzało mi się to często	1,0%	1
nie posiadam prawa jazdy	38,5%	37

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy jest świadoma szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, co zadeklarowało 89,2% respondentów. Niemniej, 1,7% badanych zaprzeczyło, aby alkohol miał wpływ na rozwój dziecka, a 9,2% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

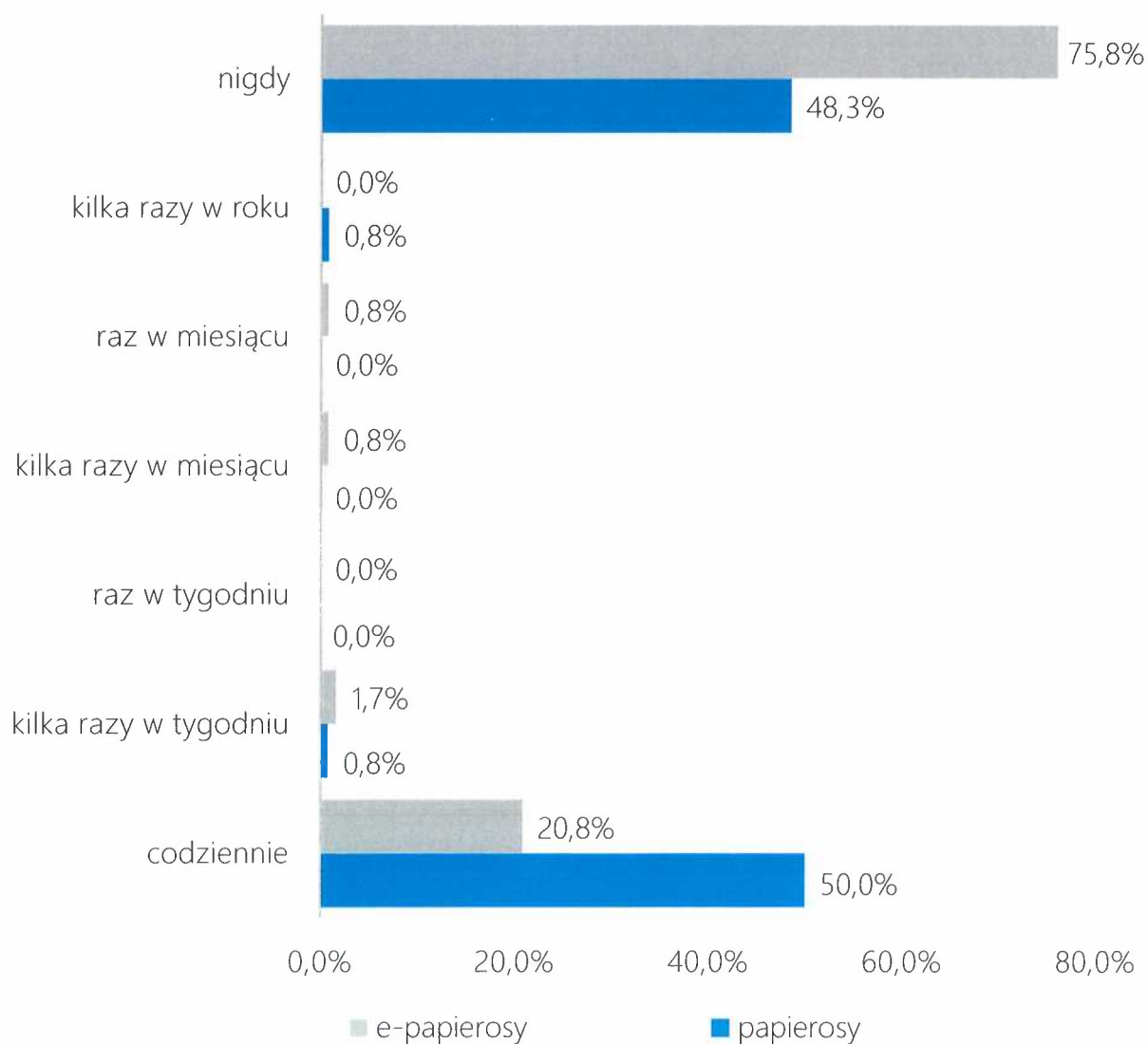
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=120

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Czaplinek. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 51,6% ankietowanych, spośród których 50,0% pali je codziennie, a po 0,8% – okazjonalnie, czyli kilka razy w roku oraz kilka razy w tygodniu. Osoby, które z dużą częstotliwością sięgają po papierosy są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 24,1% respondentów, przy czym 20,8% badanych używa e-papierosów codziennie, 1,7% – kilka razy w tygodniu, a po 0,8% pali je kilka razy w miesiącu oraz raz w miesiącu.

Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=120

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarował co trzeci ankietowany, tj. 33,5%, z czego 14,2% respondentów zażywało je jednokrotnie, a 4,2% robi to okazjonalnie, tj. kilka razy w roku. Po 2,5% odpowiedzi padło na zażywanie środków psychoaktywnych raz w miesiącu oraz kilka razy w miesiącu, odsetek 4,2% badanych przyznał, że sięga po środki psychoaktywne raz w tygodniu, a 1,7% odpowiedzi padło na odpowiedź „kilka razy w tygodniu. Co szczególnie istotne, 4,2% ankietowanych zadeklarowało codzienne sięganie po środki psychoaktywne.

Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=120

W dalszej części badania, mieszkańców, którzy zadeklarowali inicjację narkotykową, poproszono o wskazanie substancji psychoaktywnych, z którymi mieli kontakt. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, najpopularniejszą substancją jest wśród mieszkańców Gminy marihuana, na którą padło 82,5% wskazań (33 osoby). Co trzeci badany przyznał, że zażył amfetaminę (32,5%, tj. 13 osób), a 5,0% wskazań dotyczyło dopalaczy (2 osoby). Ponadto, 15,0% ankietowanych stwierdziło, że miało kontakt z innymi substancjami, wśród których wymieniono *kokainę*, *haszysz* oraz *mefedron* (6 osób).

Tabela 13. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=40

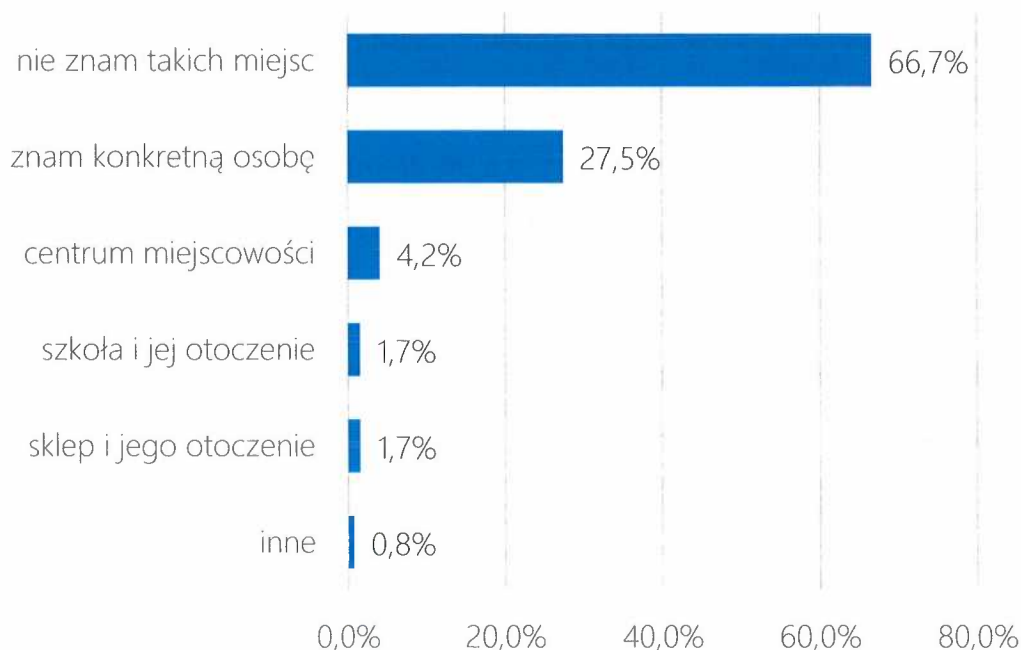
Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	82,5%	33
amfetamina	32,5%	13
inne	15,0%	6
dopalacze	5,0%	2
leki, w celu odurzenia się	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie miało na celu weryfikację głównych miejsc, które są postrzegane przez mieszkańców jako przestrzeń, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość respondentów nie zna takich miejsc w swojej miejscowości (66,7%). Średnio co czwarty ankietowany przyznał, że zna konkretne osoby (27,5%), natomiast 4,2% wskazań dotyczyło centrum miejscowości. Na sklep i jego otoczenie oraz szkołę i jej otoczenie padło z kolei po 1,7% odpowiedzi, a 0,8% badanych stwierdziło, że są to inne, bliżej nieokreślone miejsca.

Wykres 21. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=120

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ostatnie pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 72,6% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 14,2% – jedną osobę, 41,7% – kilka osób (do 10), 16,7% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 15,0% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 49,2% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 16,7% – jedną osobę, 23,3% – kilka osób (do 10), 9,2% – wiele osób (powyżej 10), a 19,2% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- 52,5% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 13,3% – jedną osobę, 22,5% – kilka osób (do 10), 16,7% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 24,2% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Tabela 14. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=120

Odpowiedź	Alkohol	Narkotyki	Czynności
Tak, jedną osobę	14,2%	16,7%	13,3%
Tak, kilka osób (do 10 osób)	41,7%	23,3%	22,5%
Tak, wiele osób (powyżej 10 osób)	16,7%	9,2%	16,7%
Trudno powiedzieć	15,0%	19,2%	24,2%
Nie znam takich osób	12,5%	31,7%	23,3%

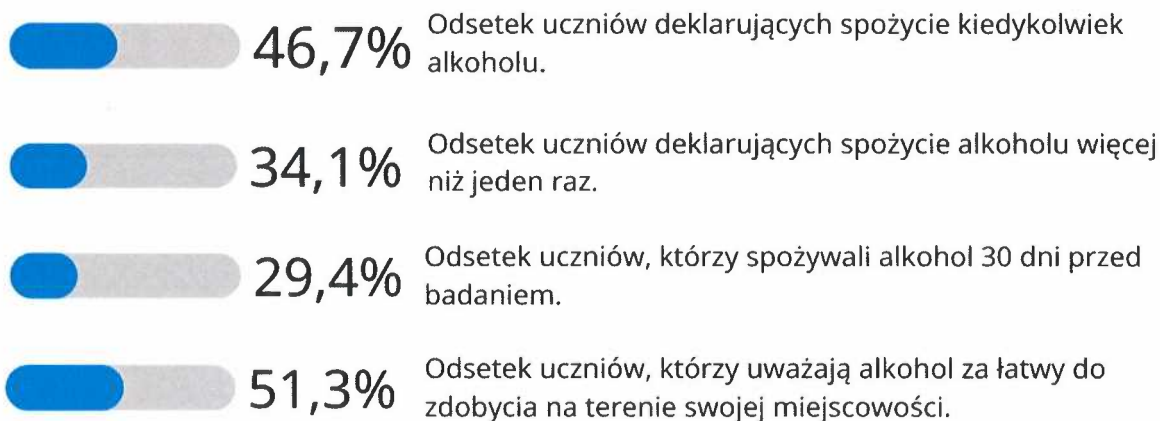

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2025 roku na terenie gminy Czaplinek zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 120 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 238 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych.

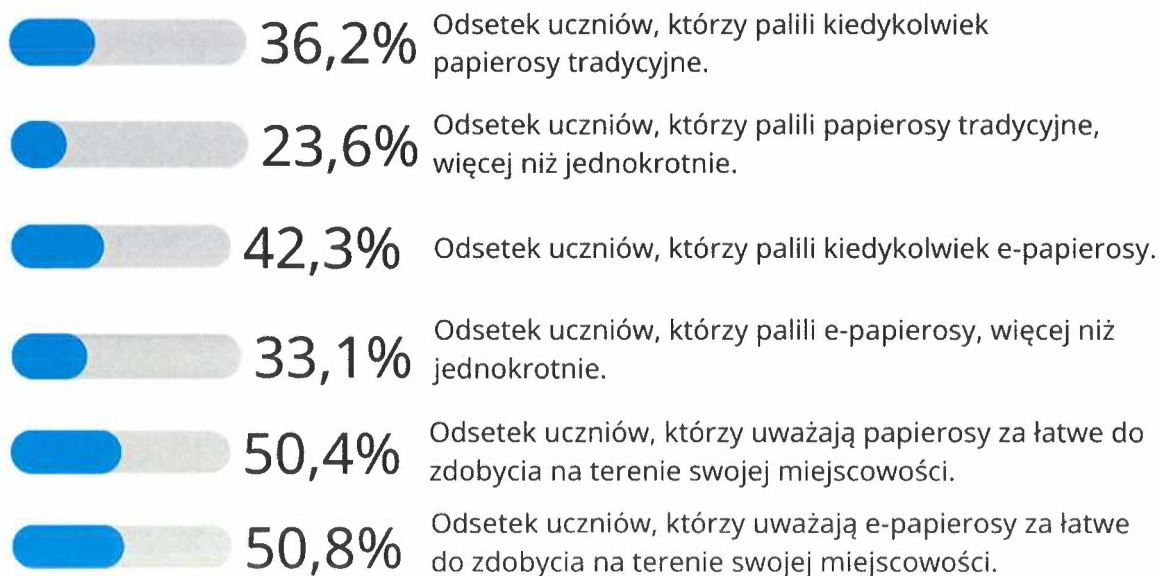
Uczniowie

ALKOHOL

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=238

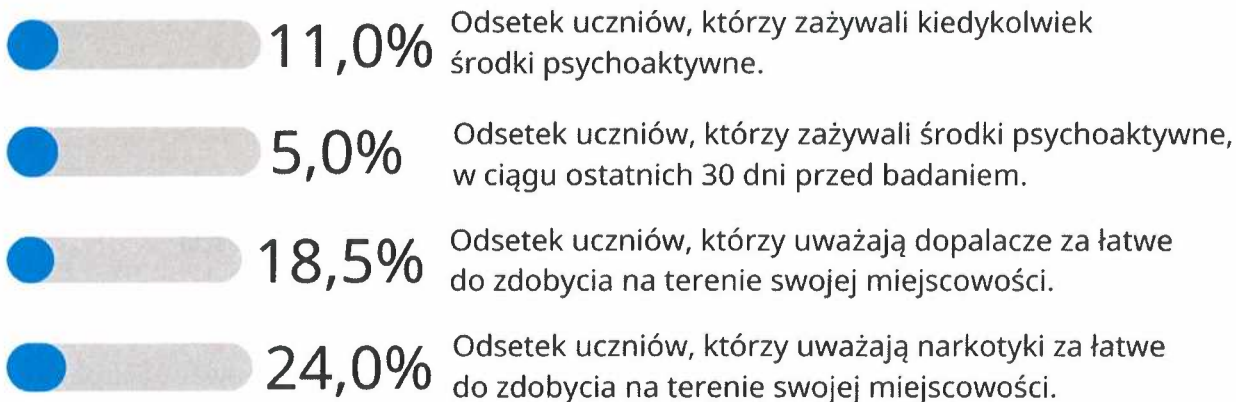
NIKOTYNIZM

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=238

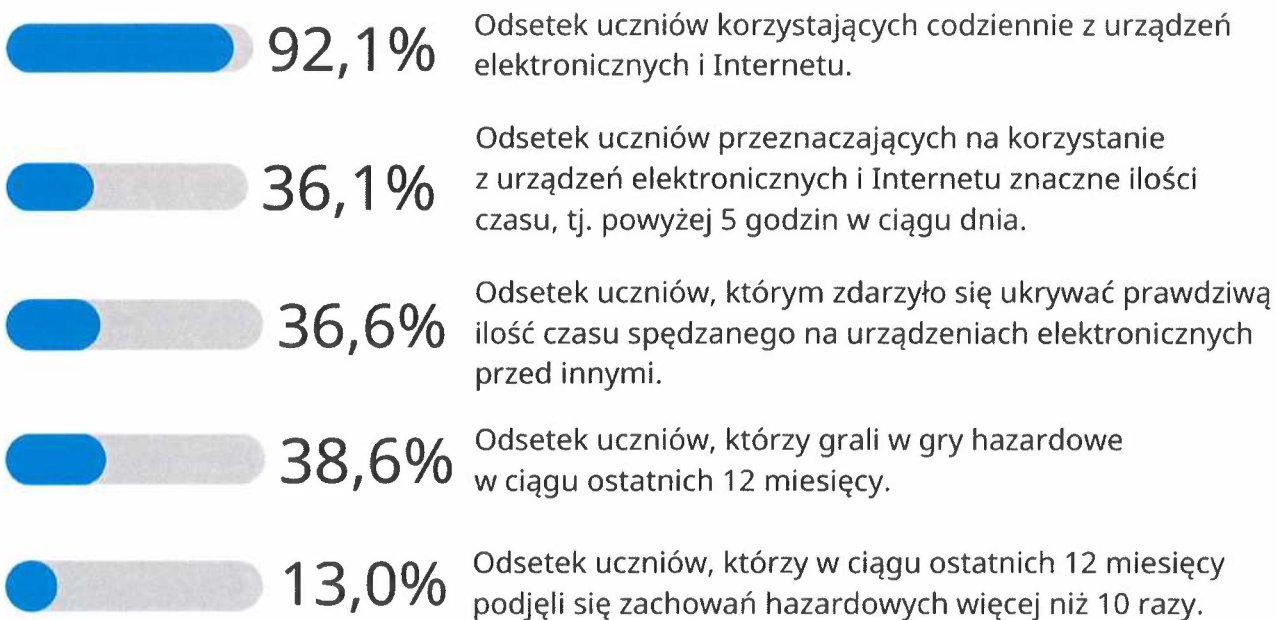

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

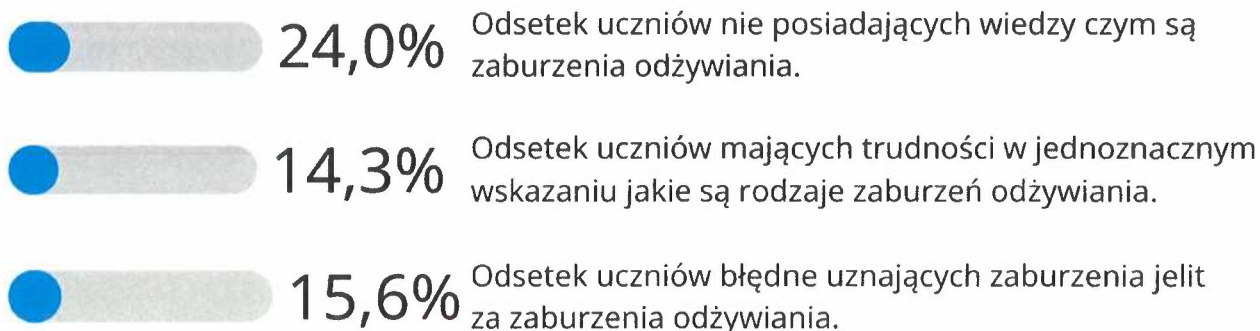
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=238

PROBLEMY NATURY BEHAVIORALNEJ

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=238

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=238

Dorośli mieszkańcy

ALKOHOL

23,3%

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy spożywają alkohol kilka razy w tygodniu i codziennie.

27,5%

Odsetek badanych, którzy przyznali, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się).

11,7%

Odsetek respondentów, którym w ciągu 30 dni poprzedzających badanie zdarzyło się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu.

10,9%

Odsetek ankietowanych nieposiadających wiedzy na temat negatywnego wpływu picia alkoholu w trakcie ciąży na rozwój dziecka.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=120

NIKOTYNIZM

50,0%

Odsetek ankietowanych, którzy palą papierosy tradycyjne codziennie.

20,8%

Odsetek ankietowanych, którzy palą e-papierosy codziennie.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=120

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

33,5%

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy kiedykolwiek zażywali środki psychoaktywne.

19,2%

Odsetek ankietowanych, którzy zażywali środki psychoaktywne więcej niż jednokrotnie.

33,3%

Odsetek respondentów, którzy znają w swojej miejscowości miejsca, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze.

49,2%

Odsetek respondentów, którzy znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=120

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=120

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 jest:

Ograniczenie zjawiska uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także minimalizowanie ich negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych poprzez rozwój lokalnego systemu usług społecznych, realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz upowszechnianie zdrowego stylu życia i postaw sprzyjających trzeźwości.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Wzmacnianie działań informacyjnych i edukacyjnych realizowanych w ramach lokalnych usług społecznych, ukierunkowanych na podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień oraz kształtowanie postaw sprzyjających trzeźwości i zdrowemu stylowi życia.
2. Zapewnienie kompleksowego systemu wsparcia osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, w tym osobom doświadczającym przemocy domowej, poprzez zwiększanie dostępności do terapii, rehabilitacji, zatrudnienia socjalnego, a także wzmacnianie potencjału lokalnych instytucji pomocowych oraz rozwijanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej.
3. Prowadzenie systematycznego monitoringu zjawiska uzależnień na terenie Gminy, identyfikowanie środowisk szczególnie zagrożonych oraz podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki i pomocy terapeutycznej.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Cel I

Wzmacnianie działań informacyjnych i edukacyjnych realizowanych w ramach lokalnych usług społecznych, ukierunkowanych na podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień oraz kształtowanie postaw sprzyjających trzeźwości i zdrowemu stylowi życia.

Przewidywane rezultaty:

- Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- zmniejszenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- deeskalacja problemu funkcjonowania osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, w tym kierujących pojazdami, a także zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec nich i sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiających zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- popularyzowanie wiedzy w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych,
- wzmocnienie świadomości społecznej na temat dostępnych form wsparcia,
- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich,
- podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży, w szczególności działań rekomendowanych	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	UM, KP, GKPRPA, PES, placówki oświatowe, CZOK, GBP, ŚŚ, PWD
		Liczba uczestników programów	

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

2.	Organizowanie inicjatyw w ramach lokalnych działań profilaktycznych	Liczba zorganizowanych inicjatyw o tematyce profilaktycznej	GKPRPA, MGOPS, UM, placówki oświatowe, CZOK, GBP, KS+, ŚŚ, PWD
3.	Finansowanie/dofinansowanie imprez profilaktycznych, kulturalnych, w tym koncertów obejmujących edukację zdrowotną w formie profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w NPZ	Liczba zorganizowanych imprez o tematyce edukacji zdrowotnej	UM, MGOPS, CZOK, GBP
4.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UM, MGOPS, PES, CZOK, ŚŚ, PWD, placówki oświatowe
5.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UM, GKPRPA, PES, CZOK, GBP, ŚŚ, PWD, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba uczestników	
6.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego	UM, GKPRPA, placówki oświatowe, CZOK, GBP, KS+, ŚŚ, PWD, PES

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

7.	Organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba zorganizowanych wyjazdów	UM, GKPRPA, CZOK, GBP, ŚŚ, PWD, placówki oświatowe, PES
		Liczba uczestników	
8.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	UM, GKPRPA, placówki oświatowe, ŚŚ, PWD
9.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych	UM, MGOPS, GKPRPA, KP, PIK, KS+, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PES, grupy trzeźwościowe
		Koszty przeznaczone na zakup materiałów	
10.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UM, MGOPS, GKPRPA, KP, PES, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, CZOK, GBP, KS+, ŚŚ, PWD, grupy trzeźwościowe

Cel II

Zapewnienie kompleksowego systemu wsparcia osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, w tym osobom doświadczającym przemocy domowej, poprzez zwiększanie dostępności do terapii, rehabilitacji, zatrudnienia socjalnego, a także wzmacnianie potencjału lokalnych instytucji pomocowych oraz rozwijanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej.

Przewidywane rezultaty:

- Zwiększenie lokalnej oferty usług społecznych w zakresie wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuowanie działalności Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych oraz rozwój ich oferty, w tym w obszarze wsparcia w zakresie uzależnień behawioralnych	Liczba osób zgłaszających się do PIK	UM, GKPRPA, PIK
		Liczba pracowników PIK	
2.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie finansowym, organizacyjnym, infrastrukturalnym i merytorycznym	Liczba członków GKPRPA	UM, GKPRPA
3.	Przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Liczba osób, z którymi członkowie GKPRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKPRPA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

4.	Wzmacnianie funkcjonowania PES prowadzących samopomocowe grupy wsparcia (AA oraz Al-Anon) w celu wspierania osób dotkniętych problemem uzależnień	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA) oraz współuzależnionych (Al-Anon)	UM, GKPRPA, MGOPS, PES, grupy trzeźwościowe
5.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	GKPRPA
6.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKPRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	GKPRPA
7.	Wszczynanie przez członków GKPRPA procedury „Niebieskie Karty” i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	GKPRPA
8.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem Liczba udzielonych konsultacji/porad	UM, MGOPS, GKPRPA, ZI, PIK, PES, KS+, placówki ochrony zdrowia

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

9.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową oraz innymi kryzysami	Liczba dzieci objętych wsparciem	MGOPS, ŚŚ, PWD, PES, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
10.	Podjmowanie działań mających na celu poszerzenie instytucjonalnych form wsparcia osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową	Liczba osób objętych działaniami	UM, MGOPS, GKPRPA, ZI, PES
11.	Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy, a także rozwój działalności środowiskowych form wsparcia	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, w tym w formie podwórkowej Liczba dzieci objętych opieką	UM, MGOPS, ŚŚ, PWD, PES
12.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	MGOPS
13.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz podmiotów prowadzących działalność w zakresie profilaktyki uzależnień, udzielania wsparcia osobom z problemem uzależnień oraz przemocy domowej, a także promowania trzeźwości, w tym kontraktowanie dodatkowych usług społecznych dla mieszkańców	Liczba instytucji oraz PES, z którymi współpracuje UM w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia osób z problemem uzależnień/przemocy Nakłady finansowe przekazane na wsparcie działalności instytucji i PES w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia osób z problemem uzależnień/przemocy	UM, MGOPS, CZOK, GBP, PES, ŚŚ, PWD, KS+, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

Cel III

Prowadzenie systematycznego monitoringu zjawiska uzależnień na terenie Gminy, identyfikowanie środowisk szczególnie zagrożonych oraz podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki i pomocy terapeutycznej.

Przewidywane rezultaty:

- Systematyczne monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- zwiększenie skuteczności identyfikacji środowisk zagrożonych problemami uzależnień, w tym rodzin i osób przejawiających trudności wynikające z uzależnień,
- wzmocnienie koordynacji usług społecznych dla osób i rodzin zmagających się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami i sektorami świadczącymi usługi w tym zakresie.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UM, GKPRPA
2.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	UM, GKPRPA
3.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKPRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UM, GKPRPA, KP, ZI, MGOPS, PIK, ŚŚ, PWD, KS+, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029

4.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników szkoleń	UM, GKPRPA
		Liczba przeprowadzonych kontroli	
5.	Podejmowanie działań pokontrolnych oraz interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż alkoholu	Liczba podjętych interwencji	UM, GKPRPA, KP
6.	Realizacja dedykowanych szkoleń dla przedsiębiorców i podmiotów korzystających z jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w związku z odbywaniem się Pol'and'Rock w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz asertywnej odmowy sprzedaży alkoholu podczas imprez masowych	Liczba uczestników szkoleń	UM, GKPRPA

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku.
2. Za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Burmistrz Czaplinka.
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców gminy Czaplinek z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Burmistrza Czaplinka.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Miejską, wynosi:
 - 80 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - 60 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - 60 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Miejską, wynosi:

- 40 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
- 30 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 20 – o zawartości powyżej 18% alkoholu¹².

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Możliwe jest finansowanie działań ujętych w Programie ze środków pochodzących z Budżetu Państwa i Funduszy Europejskich, w tym źródeł finansowania ukierunkowanych na rozwój lokalnego systemu usług społecznych, np. „Premia Społeczna” oraz „Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027”.

¹² Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

3. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku (GKRPA), udział w posiedzeniu zespołu roboczego GKRPA oraz udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i pracach grup diagnostyczno-pomocowych, członkom GKRPA przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości:
 - 1) dla przewodniczącego GKRPA - 1 500,00 zł brutto;
 - 2) dla pozostałych członków GKRPA - 350 zł brutto.
2. Podstawę do naliczenia wynagrodzenia dla członków GKRPA stanowi potwierdzenie ich obecności (własnoręcznym podpisem na liście obecności zatwierdzonej przez przewodniczącego GKRPA) na posiedzeniu GKRPA lub przy innych czynnościach GKRPA lub potwierdzenie własnoręcznym podpisem wykonania innych czynności członka GKRPA.
3. Ustala się następujące zasady zwrotu wydatków poniesionych przez członków GKRPA w związku z ich podróżami służbowymi na terenie kraju:
 - 1) do wypłaty diet, ryczałtów za noclegi oraz za dojazdy stosuje się przepisy ogólne dotyczące pracowników samorządowych na podstawie rozliczenia zamieszczonego na formularzu polecenia wyjazdu służbowego podpisanego przez Burmistrza Czaplinka lub osobę przez niego upoważnioną;
 - 2) do rozliczenia załącza się dokumenty (rachunki, faktury, bilety) potwierdzające poszczególne wydatki, za wyjątkiem diet i wydatków objętych ryczałtami, a w przypadku niemożności uzyskania ww. dokumentów składa się oświadczenie o dokonaniu wydatku i przyczynach braku jego udokumentowania;
 - 3) na wniosek delegowanego członka komisji, delegujący może przyznać zaliczkę na niezbędne koszty podróży, która podlega rozliczeniu w terminie 14 dni od dnia zakończenia podróży służbowej.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego programu nadzór nad realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czaplinek na lata 2026-2029 sprawuje Burmistrz Czaplinka we współpracy z Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędem Miejskim oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie Gminy. Przewodniczący GKPRPA w Czaplinku sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://www.czaplinek.pl/>
3. Informacja z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czaplinku za lata 2022-2024.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022-2024.
5. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.
6. Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2022-2024.
7. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Czaplinek na lata 2022-2025 za lata 2022-2024.
8. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Czaplinek za lata 2022-2024.
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Czaplinek w latach 2022-2024.....	23
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Czaplinek na przestrzeni lat 2022-2024	23
Rysunek 3. Płeć: N=238.....	25
Rysunek 4. Płeć: N=120.....	37

Spis tabel

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	17
Tabela 2. Działania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku wobec osób dotkniętych przemocą domową w latach 2022-2024.....	17
Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w punktach informacyjno-konsultacyjnych w Czaplinku w latach 2022-2024	19
Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=109.....	28
Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=26	30
Tabela 6. Jakie były to substancje? N=26.....	31
Tabela 7. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=230.....	33
Tabela 8. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=89..	35
Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=111.....	40
Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=49	41
Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=95.....	43
Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=96.....	44
Tabela 13. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=40.....	47
Tabela 14. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=120.....	49

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin i udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2022-2024.....	14
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Czaplinek na przestrzeni lat 2022-2024	24
Wykres 3. Wiek: N= 238	26
Wykres 4. Klasa: N= 238.....	26
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=238	27
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 238.....	29
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=238.....	30
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 238	32
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=238	33
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=238.....	34
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=238.....	36
Wykres 12. Wiek: N=120	38
Wykres 13. Wykształcenie: N=120	38
Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=120	39
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=120	40
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=120.....	42
Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=120	43
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=120	44
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=120	45
Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=120.....	46
Wykres 21. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=120.....	48

UZASADNIENIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na samorządy gmin obowiązek uchwalania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i zobowiązuje do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie.

Zgodnie z Ustawą dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane mogą być jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań na terenie gminy. Przedstawiony Program stanowiący załącznik do niniejszej uchwały obejmuje działania służące realizacji pięciu podstawowych zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Program posiada również poszczególne konkretne działania nakierowane na pomoc ludziom z problemem alkoholowym i ich rodzinom

Prez. uch. Gminy
Magdalena

